

“Al contrari que Teheran, Pyongyang té armes de destrucció massiva”

GOVERN ROMANIA

Yukiya Amano (Yugawara, Japó, 1947) és director de l'AIEA, l'organisme que controla l'armament nuclear. En aquesta entrevista parla sobre el conflicte amb l'Iran i les amenaces de Corea del Nord.

Amano, de 63 anys, és considerat des de fa decennis l'expert japonès en la no-proliferaió nuclear. El 2005, aquest jurista va ser nomenat ambaixador de l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA) a Viena, fins que va succeir a l'egipci Mohàmmad el-Baredei, a final del 2009.

—Senyor director general, als documents publicats per WikiLeaks va poder verificar que els diplomàtics dels Estats Units a Viena consideren la vostra elecció com una “victòria” pròpia, com un “enfortiment de la nostra influència” sobre l'agència. Us va saber greu?

—La meua designació unànime...
—...després de quatre votacions...
—...va ser una victòria per a tots els països membres. A més, no ha de ser cap desavantatge que els EUA creguen que la meua elecció coincideix amb els seus interessos. Tinc per missió de defensar els interessos de tots els països membres, tant els de la Xina, com els de Rússia o els de Nigèria.

—També els de l'Iran?
—Naturalment, també defense els interessos de l'Iran, sempre que es tracte de l'ús civil d'energia nuclear i les ambicions de Teheran servesquen objectius pacífics.

—Ho fan? Els informes dels am-

baixadors nord-americans testimonien que hi ha molta desconfiança, per exemple, dels estats veïns àrabs, per la por que Teheran construeix en secret la bomba atòmica.

—La meua tasca és evitar-ho. Tanmateix, el cas de l'Iran és difícil. Encara sabem molt poc sobre les activitats nuclears de Teheran i, a més, falten respostes a les nostres preguntes. Per tant, diem amb claredat que cal que Teheran coopere més amb nosaltres.

—Aleshores, les preocupacions són justificades?

—No vull especular sobre les preocupacions dels altres. Nosaltres lamentem que l'Iran no ens informe a temps de les seues activitats. Ens vam assabentar de la planificació de les plantes d'enriquiment d'urani per a la regió de Qom quan, el 2009, se'n van fer públiques les fotografies per satèl·lit. No van acordar amb nosaltres la construcció de més fàbriques nuclears amb antelació, sinó que senzillament es van acabar i es van anunciar. Ara com ara, no disposem de cap informació completa. I si hem de generar confiança la necessitem. Encara no s'han complert els requisits del Consell de Seguretat de l'ONU de detenir l'enriquiment d'urani.

—Segons les estimacions més recents, a l'Iran deu faltar-li només un any per a la construcció de la bomba.

—Això no ho sé. Malgrat totes les preguntes sense resposta, no podem dir que l'Iran segueix un programa d'armament nuclear.

—Per què us falta la prova conclouent, la pistola fumant?

—Jo no he dit aquestes paraules. Jo parle de preguntes sense resposta: per a què serveixen els components d'un sistema d'ignició altament explosiu? Per a què cal un detonador de neutrons? Hi ha avanços nuclears que poden tenir un rerefons militar? Cal que l'Iran siga transparent en aquests punts; es tracta d'això.

—Fins i tot quan subratlleu la vostra imparcialitat, la relació entre l'AIEA i l'Iran és extremadament tensa. Els membres del govern de Teheran titllen els vostres inspectors d'"espies". Fa poc, en una entrevista, l'ex-director de l'Agència

El japonès Yukiya Amano dirigeix l'Agència Internacional de l'Energia Atòmica (AIEA), des de final de l'any 2009, quan va succeir a l'egipci Mohàmmad el-Baradei.

“Els nostres inspectors no han comès cap error. Examinem i investiguem tot allò que ha estat acordat amb l'Iran”

d'Energia Atòmica de l'Iran i nou ministre d'Afers Estrangers, Ali Akbar Salehi, us va acusar de perdre "legitimitat" pel fet de "prendre partit per una política determinada".

—Els nostres inspectors —actualment n'hi ha dos— no han comès cap error. Nosaltres examinem i investiguem tot allò que ha estat acordat amb l'autoritat responsable a Teheran. Jo mateix vaig tenir una conversa amb el senyor Salehi, i tinc un contacte constant amb els ambaixadors iranians de l'AIEA. Evite conscientment un to enèrgic sobre la qüestió de l'Iran, però informo de les irregularitats.

—Suposadament, just després de la vostra entrada en el càrrec, vau conversar llargament amb el sots-director d'aleshores, Olli Heinonen —que des de fa poc imparteix classes a Harvard— sobre el to d'aquests informes relatius a l'Iran i si aquest to hauria de ser més enèrgic.

—No discuteu sobre el registre; m'importen els fets. Tampoc no sóc una persona intransigent ni permisiva. Fins i tot quan tinc objeccions o dubtes, no em reprimesc. Vull saber-ho tot, vull transparència —sense importar quina part exerceix pressió. Així doncs, el to no s'ha tornat més enèrgic, sinó, amb tota cortesia, més directe.

—La trobada entre l'Iran i els representants de la comunitat mundial a principi de desembre a Ginebra no va ser gaire esperançadora. Llevat de l'acord de mantenir una segona ronda de converses, no s'aconseguí gairebé res.

—Ens hem d'apropar per a tancar aquest buit de confiança. Cada pas del procés és important. Si a través de les negociacions de Ginebra trobem una solució als problemes del reactor nuclear, potser també ens podem apropar en alguns altres camps conflictius.

—Entretant, els iranians continuen enriquint urani, malgrat les quatre sancions del Consell de Seguretat de l'ONU —d'un 3,5%, o, per al reactor nuclear, fins i tot d'un 20%.

—Sí, ho fan, contra totes les resolucions de l'ONU. L'Iran disposa actualment de més de 3.103 quilograms d'urani enriquint en un percentatge

“Sí, l'Iran continua enriquint urani, contra totes les resolucions de l'ONU”

“Faré tant com puga perquè no es repetesquen Hiroshima i Nagasaki”

baix, i de 33 quilograms d'urani enriquint en el percentatge més elevat. Si més no, controlem tots dos tipus d'urani.

—Tanmateix, encara no heu estat en persona a Teheran.

—Aniré amb molt de gust a Teheran, però no solament per a fer salutacions. Cal que hi haja un bon motiu per a la visita. Quan viatge a Teheran vull veure avanços.

—Israel, que es troba especialment amenaçat pel president Mahmud Ahmadinejad, va manifestar per darrera vegada el setembre del 2007 que no tenia por d'un atac militar. A Síria, un aliat de l'Iran, Israel va destruir un complex arquitectònic en què presumptament es fabricava plutoni. Disposeu de dades noves sobre els plans nuclears del cap d'estat, Baixar al-Asad?

—Síria no permet l'entrada dels nostres inspectors al país. Al novembre vaig enviar una carta al ministre d'Afers Estrangers de Síria i li vaig exigir la cooperació del seu país. També cal que avancem en aquest cas. I encara tenim un altre problema amb Síria: el reactor nuclear de Damasc és vigilat per l'AIEA. Hi hem fet revisions rutinàries i hi hem trobat rastres d'urani, del qual ignorem la procedència. També volem saber més sobre aquesta qüestió. És cert que fins ara hem rebut explicacions, però no n'hi ha prou. Encara que només siguem uns

pocs grams, volem saber d'on provenen i per què hi són.

—Sou el cinquè director general de l'AIEA des de la fundació de l'agència el 1957 i el primer asiàtic que ocupa el càrrec. Al ministeri d'Afers Estrangers japonès us consideraven expert en Corea del Nord. Com és de perillós el dictador Kim Jong-il?

—Corea del Nord és un cas molt seriós. Jo vinc d'aquella regió i done les gràcies quan no es parla únicament de l'Iran. Al contrari que Teheran, Pyongyang posseeix armes de destrucció massiva, i ja les ha provades ostensiblement dues vegades, el 2006 i el 2008. Allí no hi ha inspectors. D'ençà que van expulsar la nostra gent, la primavera del 2009, ja no en rebem cap més informació directa.

—De quantes armes nuclears calculeu que disposa l'arsenal dels nord-coreans? Mitja dotzena de bombes o el doble?

—La meua tasca és controlar el programa nuclear, sempre que ens deixen entrar al país. I Pyongyang no hi està disposada. No m'interessa fer suposicions.

—És possible que la vostra discreció també siga motivada perquè en sabeu massa poc? La vostra agència depèn de la feina preparatòria dels estats membres —que de vegades també actuen per interès.

—La cooperació dels membres és el suport més important que tenim. Tanmateix, és clar que m'agradaria disposar de més recursos. Necessitem més bons recursos de supervisió i de comunicació, però això és una qüestió de diners. Quin valor té la nostra feina per a un estat?

—Potser prompte haureu d'observar com les armes nuclears del Pakistan cauen en mans dels talibans. Hi haurà una catàstrofe nuclear perquè les bombes atòmiques podrien arribar a mans dels extremistes?

—Vinc d'un país on es van llançar dues bombes atòmiques. Faré tant com puga perquè no es repetesquen Hiroshima i Nagasaki. Per aquest motiu estaré molt atent.

Dieter Bednarz

Traducció de Blanca Juan